

GIBANJE – PRIORITETNO PODROČJE / mag. Helena Klobasa, prof. pred. vzg., vzgojiteljica – vodja oddelka /

OŠ Lenart – ENOTA VRTEC

UVOD

Mnoge ugotovitve avtorjev (J. Piaget, L. S. Vigotski, J. S. Bruner) potrjujejo vpliv otrokovih gibalnih spretnosti na kognitivni razvoj. Vzporednice povleče že Piaget, ki je izpostavil, da so najpomembnejši dejavniki razvoja mišljenja dozorevanje (odraščanje v povezavi z zorenjem živčnega sistema), fizične izkušnje (z različnimi materiali in predmeti okrog nas, premagovanje ovir) in socialne interakcije (stiki z drugimi ljudmi). Piaget je bil mnenja, da otrok gradi svoje znanje preko aktivnih izkušenj z zunanjim svetom. Intelktualni razvoj pa poteka skozi proces preoblikovanja že osvojenih spoznanj otroka (Nemec in Krajnc 2011).

Gibalne dejavnosti kažejo tudi pozitivno povezanost gibalnih aktivnosti z razvitostjo otrokovih socialnih spretnosti (Zurc 2012).

Z gibanjem otrok spoznava okolico, zaznava prostor in čas ter lažje sprejema informacije z drugih področij (Sadar 2012).

Celosten razvoj otroka se odraža prav v tem, da napredek na enem področju vpliva na vsa ostala področja otrokovega razvoja. Gibanje poleg igre predstavlja otrokovo naravno, primarno potrebo (Kurikulum 1999). Omogočata mu spoznanja in poleg ostalega predvsem razvoj danih dispozicij in funkcionalnih sposobnosti.

NEKAJ BESED O VRTCU LENART

Za lažjo predstavo podajam nekaj informacij o vrtcu in pogojih dela, ki jih imamo. Vrtec deluje pod okriljem OŠ Lenart kot Enota vrtec – njegova lokacija je na drugem koncu mesta. Ravnatelj šole nas v našem delovanju podpira in ima posluh za vse, kar pripravimo.

Enota vrtca Lenart zajema danes 17 oddelkov, saj je bil leta 2010 razširjena. V tem trenutku je vpisanih 297 otrok.

Delujemo v treh hišah, ki so med seboj povezane s širokimi hodniki. Razširitev vrtca nam je prinesla prostore, kot so kabineti, knjižnica in nadvse dragocena telovadnica z veliko rekviziti. Poleg premišljeno načrtovanih zelenih površin okrog vrtca, ki so opremljene z igrali in vsega prej navedenega, smo eden izmed sodobnejših vrtecev v slovenskem prostoru, kar omogoča tudi izjemno širino možnosti, da se otrokom nudi kakovostno učno okolje z naborom raznolikih izkušenj.

Da pa je moč delovati kakovostno, je poleg znanja in sredstev potrebno tudi dobro ozračje med sodelavci, podpora in motivacija s strani vodstva, ki skrbi za svoj kader v smeri edukacije in implementacije znanj. Ne gre izvesti tudi dobrih odnosov z lokalno skupnostjo, ustanoviteljem, ki je finančna podpora vrtca. Posredi je veliko ekipnega sodelovanja in smotrno oblikovani tandemi za kar menim, da se po svojih močeh trudimo vsi.

S čim smo v tem vrtčevskem letu doprinesli gibalnim izkušnjam predšolskih otrok našega vrtca?

Cilje prioritetnega področja gibanja smo si zadali dosledno in na nivoju celotnega zavoda. Čeprav dobra oprema in prostori niso merilo za kakovost pristopov, se zavedamo, da nam pa pot h kakovosti precej olajšajo. Tako smo si na primer omislili »jutranjo telovadbo« v telovadnici za vse prisotne otroke (2. starostno obdobje) v času med 7.30 in 8.00. Rekonceptualizacija delovnega časa nam namreč omogoča, da je bilo določeno število (ustrezno, da je poskrbljeno za varnost) strokovnih delavk vključenih v »jutranje razgibavanje«, ostale so zbirale otroke v oddelkih na ustaljen način.

Jutranje razgibavanje je zajemalo načrtovane gibalne elemente, kjer so si otroci razgibali vse dele telesa in se sprostil z vajami iz joge za otroke. Dan

so tako začeli sveže in polno tako otroci kot strokovne delavke – v oddelke so se vračali z nasmehom. Ko so bile jutranje vremenske razmere ugodne, je jutranje razgibavanje potekalo tudi na travnatem igrišču ali ploščadi pri vrtcu.

Svojevrstno zanimivost in izziv so predstavljala tudi v strukturiranih oblikah polepljena tla (fotografije) po hodnikih, ki so otroke spodbujala, da se preizkusijo v vijuganju, preskakovanju, ristanju in podobnih oblikah gibanja že ob prihodu v vrtec ali odhodu in tudi med dnevom.

Sledil je zdrav zajtrk. Že nekaj let namreč uvajamo premišljeno izbrano, kakovostno in raznoliko, polnovredno prehrano s čim manj sladkorja. Otrokom se trudimo privzgojiti zdrav odnos do prehranjevanja, kar prav tako sodi v kontekst telesnega zdravja in dobrega počutja.

Dvakrat na teden so otroci po pol ure prisotni na tako imenovanih *Gibalnih uricah* z elementi glasbene terapije. Gre za uvajanje novih kurikularnih smernic, kjer se vpliv glasbe, rabe glasbil, prepevanja in gibalno-plesnega izražanja, izkazujejo za izredno pozitivne predvsem za nemirne in vedenjsko zahtevnejše otroke, ki so žal vse bolj v porastu. Gibalne urice z elementi glasbene terapije potekajo pod mentorstvom glasbene strokovnjakinje, ki po določenem številu izvedenih uric opravi refleksijo s strokovnimi delavkami z namenom reflektiranja trenutnih izkušenj, opažanj in vtisov z osnovnim ciljem, da pridobijo vsi vključeni.

Gibanje kot prioriteto področje smo vpletli tudi v srečanja s starši. Tako smo na primer v mesecu decembru za starše po oddelkih pripravili improvizirano »baletno predstavo«. Vsak izmed otrok se je imel priložnost spontano izražati ob klasični glasbi in ustvarjati samostojno, individualno koreografijo

ali plesno koreografijo z vrstniki. Doprinos otroku v tem segmentu predstavlja tudi kasnejše podoživljanje in poustvarjanje gibalno-plesnih elementov. Za motoriko otroka je tovrstno usvajanje gibalnih spretnosti prav tako dragoceno, saj omogoča gibalno-plesno izražanje.

Vrtčevsko leto smo skupaj s starši zaokročili s športnimi igrami na bližnjem ŠRC Polena. Športnih iger se je udeležilo okvirno 800 ljudi.

Poligoni v telovadnici (skica poligon1), igre, plezanje, vrtenje, skakanje in vse ostale oblike gibanja so predstavljali del vsakdana. Vsak izmed oddelkov je namreč koristil telovadnico 1–2 krat tedensko po okvirno 45 minut. Ker je oddelkov veliko, smo za obiske v telovadnici izdelali urnik.

Če odmislimo dragocen doprinos gibanja za razvoj in zdravje otroka, je gibanje zanj tudi čudovito in enkratno doživetje. Letos smo ga nadgradili s sodelovanjem na Maratonu treh src, kjer so otroci tekli na Veveričkinem teku. Sodelovalo je kar 72 otrok iz našega vrtca. Pri pripravah na veliki tekaški podvig pa smo sodelovali tudi z nekaterimi starši, športniki, tekači. Celo najhitrejšo Slovenko Sabina Veit smo povabili k sodelovanju. Pripravila nam je izviren gibalno-tekaški dopoldan.

S starši smo zaokročili dosežke otrok na Veveričkinem teku z druženjem v prijetnem vzdušju. Marsikateremu izmed otrok pa bo doživetje na Veveričkinem teku odskočna deska za tekaške dosežke tudi v bodoče, predvsem pa bo to doživetje vredno ponovitve. V kontekstu gibanja pa ne gre izvzeti stalnih mesečnih pohodov, pri katerih sodelujemo s predsednikom lokalnega planinskega društva. Ta zmeraj skrbno izbere varne destinacije, ki so otrokom tudi v izziv in zanimivost. Skupaj s strokovnimi delavkami in otroki izpelje nemalo pohodov na leto.

Ker so na voljo kolesa za različne starosti otrok, izvedemo med letom tudi kolesarjenja, pri katerih povabimo k

sodelovanju krajana, bivšega člana kolesarske ekipe kraja.

Potekale pa so tudi izvirne gibalne aktivnosti znotraj treh hiš. Predvsem poligoni, ki so bogatili dneve otrokom. Pri slednjem je bilo prisotnega veliko timskega sodelovanja tako odraslih kot otrok, saj so bili ti neposredno vključeni in s tem soustvarjalci procesa že v fazi načrtovanja, priprav in refleksij. Poleg gibalnih spretnosti so otroci tako pridobivali še socialne veščine, saj je gibalne aktivnosti izvajalo več oddelkov hkrati po vsej hiši.

ZAKLJUČEK

Leto smo zaokročili zadovoljno. Vendar se zavedamo, da nikoli in tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše. Skupne zaključne refleksije nam ponujajo še izboljšav in svežih idej. Na nivoju zavoda smo tako dogovorili, da gibanje kot prioriteto področje obdržimo tudi v prihodnjem letu. Tako bomo dobro izvedene gibalne aktivnosti imeli priložnost nadgraditi, novim pa dati odprto pot in priložnost. Osnovno se je že veliko zamisli, predvsem takih, kjer bodo lahko otroci vključeni v samo načrtovanje. Ker pa gibanje predstavlja primaren pomen optimalnemu vsestranskemu razvoju otroka, ima naša odločitev še večjo vrednost.

Literatura

Banjanac Lubej Saša (2013) Reproductivno učenje je napaka ali kaj imata skupnega sipa in France Prešeren? *MMC. Znanost in tehnologija*.

Dostopno na <http://www.rtv slo.si/znanost-in-tehnologija/reproduktivno-ucenje-je-napaka-ali-kaj-imate-skupnega-sipa-in-france-preseren/305041>, 17. 3. 2016.

Kurikulum za vrtce (1999) Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Zaveza RS za šolstvo.

Marenče Nika (2014) *Celosten odziv slovenskih in španskih otrok med izvajanjem gibalnih dejavnosti*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, UL.

Nemec Bernarda in Krajnc Maja (2011) *Razvoj in učenje predšolskega otroka*. Ljubljana: Grafenauer založba.

Sadar Ines (2012) *Možnosti povezovanja področij gibanja in matematike za otroke od 3. do 6. leta starosti*. Ljubljana: Fakulteta za šport, UL.

Zurc Joca (2012) Povezave med gibalno dejavnostjo in razvitostjo socialnih spretnosti pri otroku. *Zdravniški vestnik*, let. 81 (št. 12): str. 847-858.

Vir

Vir 1: <http://www.rtv slo.si/znanost-in-tehnologija/reproduktivno-ucenje-je-napaka-ali-kaj-imate-skupnega-sipa-in-france-preseren/305041>, 23. 3. 2013.

Vir 2: <http://www.rtv slo.si/znanost-in-tehnologija/reproduktivno-ucenje-je-napaka-ali-kaj-imate-skupnega-sipa-in-france-preseren/305041>, 23. 3. 2013.